

Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi *

Developing Social Media Use Purposes Scale and Examining Based on Some Personal Variables

Esra ŞİŞMAN EREN**

ÖZ: Bu araştırmanın iki temel amacı vardır. Birincisi, ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçlarını belirlemek için geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış bir ölçek geliştirmektir. İkincisi ise öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarını, bazı kişisel değişkenlere (cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, okul türü, internet kullanım yılı ve internet kullanım süresi) göre incelemektir. Araştırma, 2011-2012 öğretim yılında, Eskişehir’de ortaokul veya lisede eğitim gören 388 öğrenci ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen “sosyal medya kullanım amaçları ölçeği” ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda kişiler arası etkileşim ve ders hazırlığı olmak üzere iki boyutlu, geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış, 12 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırma bulgularına dayalı olarak öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarının internet kullanım yılı ve okul türü değişkenlerine göre her iki boyutta da farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin cinsiyetlerine, günlük ve haftalık internet kullanım sürelerine göre kişiler arası etkileşim boyutunda; yaş ve öğrenim düzeylerine göre ise ders hazırlığı boyutunda farklılaşma olduğu belirlenmiştir. Bulgular doğrultusunda sosyal medyanın öğretme-öğrenme sürecinde kullanılabilirliği tartışılmış ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: sosyal medya, kullanım amaçları, ortaokul, lise, öğrenci

ABSTRACT: This study has two basic purposes. First of all, the study was carried out to develop a valid and reliable scale to determine the elementary and high school students’ purpose of social media use. The secondary purpose was to examine the students’ purposes of social media use in terms of certain variables (gender, age, level of education, school type, Internet use time and Internet use duration). The study was conducted with 388 students from elementary and high schools in the city of Eskişehir in the academic year of 2011-2012. For data collection, the scale for social media use purposes developed by the researcher and personal information form were used. As a result, a 12-item valid and reliable scale with two dimensions (interaction between individuals and preparation for the course) was developed. Based on the research findings, it was revealed that the students’ purposes of social media use differed in both dimensions with respect to the variables of Internet use time and school type. In addition, it was also found out that there were differences in the dimension of interaction between individuals with respect to gender and daily and weekly Internet use durations as well as in the dimension of preparation for the course with respect to the participants’ age and level of education. In line with the findings obtained, usability of social media in the teaching-learning process was discussed, and several related suggestions were put forward.

Keywords: social media, purposes of social media use, elementary school, high school, student

1. GİRİŞ

Sosyal medya siteleri, çeşitli uygulamalarıyla hızlı bir şekilde gelişmekte; diğer pek çok site arasında popülerliği gün geçtikçe artmaktadır. İletişim, işbirliği ve paylaşımın önem kazandığı bilgi toplumunda sosyal medya, söz konusu ihtiyaçların karşılanmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Sosyal medya, sunduğu olanaklardan dolayı bireysel ve sosyal hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmiş, insanların yaşam tercihlerini değiştirmiştir. Çocuklar ve gençler, sosyal medya uygulamalarına oldukça ilgi göstermekte; oyun oynama, iletişim kurma ve bilgi edinme gibi amaçlarla bu sitelere yönelmektedir.

Yüksek hızda internet erişimiyle birlikte Web 2.0 uygulamaları, işbirliği ve iletişimde yeni bir dünya oluşturmuştur (Cheung ve Lee, 2010). 2000’li yılların başında O’Reilly Media adlı kuruluş tarafından kullanılmaya başlanan Web 2.0, daha önceki Web teknolojilerinin aksine,

* Bu araştırmanın ilk hali, 4-6 Ekim 2012 tarihleri arasında 6. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu’nda sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eskişehir-Türkiye, eeren@ogu.edu.tr

Web ortamının bir bilgi deposu olarak değil de kullanıcılar tarafından bilginin üretilip geliştirildiği ve daha sonrasında kolaylıkla paylaşıldığı ortamların genel adı olan teknik bir terim haline gelmiştir (Albion, 2008; Franklin ve Van Harmelen, 2007; akt., Yükseltürk ve Top, 2013). Web 2.0 araçları ile yazılım ve uygulamalar, bilgisayar veya başka bir cihazın sabit diski yerine sanal bir sunucuda tutulur. Web 2.0 uygulamaları, çevrimiçi ortamda yazılar yayımlama, gönderme ve paylaşma için eşsiz bir özelliğe sahiptir (Sistek-Chandler, 2012). Web 2.0, sosyal medya ve sosyal ağlar, genellikle sanal, çevrimiçi ortamdaki değişimleri ifade etmek için alanyazında sıkça birbirlerinin yerine kullanılan yaygın ifadelerdir (Labus, Simić, Barac, Despotović-Zrakic ve Radenković, 2012; Sistek-Chandler, 2012).

Sosyal medya, ağ teknolojilerini kullanarak kullanıcıların etkileşimini sağlayan araç, hizmet ve uygulamaların bütünü olarak tanımlanır (Boyd, 2007). Başka bir tanıma göre sosyal medya, geniş bir ürün yelpazesini içeren çevrimiçi ortamlar ile kullanıcılara etkileşim, işbirliği ve veri paylaşımına izin veren uygulamaları kapsayan genel bir terimdir (Bryer ve Zavattaro, 2011; Holotescu ve Grosseck, 2012; Sistek-Chandler, 2012). Sosyal medyanın bloglar, mikrobloglar, sosyal ağlar, medya (ses, fotoğraf, video, metin) paylaşım siteleri, sosyal imleme, wikiler, sosyal kümeleme, sanal dünyalar, sosyal oyunlar ve çevrimiçi eserler gibi birçok farklı formu vardır (Chen ve Bryer, 2012; Holotescu ve Grosseck, 2012). Sosyal medya uygulamaları arasında yer alan sosyal ağlar, kullanıcılara profil oluşturma ve görüntüleme, içerik yükleme, mesajlaşma, diğer insanlarla bağlantılar kurma ve mevcut sosyal bağlantılarını devam ettirme gibi olanakları sunmaktadır (Ellison, Steinfield ve Lampe, 2007; Joinson, 2008). Teknoloji ile sosyal etkileşimi içeren sosyal ağlar, internetin sunduğu hizmetler arasında en hızlı büyüyen alandır (Labus ve diğerleri, 2012; Lin ve Lu, 2011; Sistek-Chandler, 2012). Facebook, Twitter, LinkedIn, Myspace, gençler ve diğer gruplar tarafından yaygın olarak kullanılan sosyal ağ siteleridir (Chen ve Bryer, 2012; Çavuş, Ertaç-Varoğlu ve Serdaroğlu, 2012; Wang, Chen ve Liang, 2011).

İnsanlar, sosyal ağları çeşitli nedenlerle kullanmaktadır. Üyelerin kullanım amaçları, siteye göre farklılık göstermekle birlikte aile ve arkadaşlarla iletişim kurma (Boyd ve Ellison, 2007), bilgiye ulaşma (Park ve Kim, 2013) ve eğlenme (Lin, Hoffman ve Borengasser, 2013) amaçlı kullanımlar öne çıkmaktadır. Günümüzde gençler arasındaki iletişimi büyük oranda sosyal ağ siteleri düzenlemekte, gün geçtikçe gençler bu tür sitelere daha çok ilgi göstermektedir (Ahn, 2011). Lenhart, Purcell, Smith ve Zickuhr (2010) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya göre, yaşları 12-17 arasında değişen ABD’li gençlerin yaklaşık %73’ü sosyal ağları kullanmaktadır. Türkiye’de yapılan bir çalışmaya göre ise ortaokul ve lise öğrencilerinin %89’unun sosyal medya sitelerine üye olduğu görülmektedir (Alican ve Saban, 2013).

Yeni teknolojilerin, çocukların yaşamlarını nasıl etkileyebileceği oldukça tartışmalıdır. Bazı araştırmacılar, öğrencilerin öğrenme becerilerini geliştirmede blog yazma, çevrimiçi oyunlar gibi sosyal medya uygulamalarından yararlanılabileceğini ileri sürmektedir (Clarke, 2009). Araştırma sonuçları, sosyal ağların ortaokul ve lise öğrencilerinin kimlik gelişimlerine ve 21. yüzyıl becerilerini kazanmalarına katkıda bulunduğunu göstermektedir (Wang ve diğerleri, 2011). Sistek-Chandler (2012), sosyal ağların olumlu özelliklerini, utangaç öğrencilerin başkalarıyla bağlantı kurmalarına ve akranlarıyla olumlu ilişkiler geliştirmelerine yardımcı olma, öğrencilerin daha çok fikir üretmesine ve paylaşmasına fırsat sağlama potansiyeline sahip olma şeklinde sıralamıştır. Hieftje (2009), sosyal ağların gençler arasında kendilerini ifade etmek için bir ortam sağladığını, gençlerin kendilerini bu ortamda rahat hissettiklerini belirtmektedir.

Sosyal ağları kullanmada yaş sınırı 13 olmasına rağmen yeni teknolojileri kullanmaya başlama yaşı daha erken dönemlerde olup çocuklar için bu durum tehlikeli görülmektedir (Ofcom, 2008). Facebook ve Twitter gibi sosyal ağlar popülerlik kazanırken olumsuz özellikleri de gündeme gelmektedir. Sosyal medyanın olumsuz özelliklerinin yer aldığı çalışmalar incelendiğinde, bunların daha çok Facebook sosyal ağına yönelik olduğu görülmektedir.

Facebook vb. sosyal ağları kullanan üniversite öğrencilerinin kullanmayanlara göre çalışmaya daha az zaman ayırdıkları ve notlarının daha düşük olduğu gözlenmiştir (Kalpidou, Costin ve Morris, 2011; Kirschner ve Karpinski, 2010). Schill (2011), sosyal ağların boşa zaman harcama, arkadaşlarına cevap yetiştirmeye çalışma gibi olumsuz davranışları teşvik ettiğini, öğrencilerin %80'inin ödev yaparken mesaj gönderdiğini ya da cevapladığını, bu durumun dikkat dağınıklığını arttırdığını belirtmektedir. Wang ve diğerleri (2011), ödev yapmaya çalışan öğrencilerin sosyal medyada oyalandıklarını, bunun da onların daha az üretken olmasına neden olduğunu ifade etmektedir. Diaz, Evans ve Gallagher (2011) ise sosyal ağların, özel bilgilerin özensizce paylaşılmasına, zararlı bir içeriğin/uygunsuz bir fotoğrafın hızlıca yayılabilmesine, çocuğun sosyal ağlarda daha fazla zaman geçirmesiyle kitap, dergi vb. yazılı dokümanları okumaya ve diğer faaliyetlere daha az zamanının kalmasına neden olduğunu ifade etmektedir.

Sosyal medya kullanımının her geçen gün yaygınlaşmasıyla bu teknolojilerin eğitsel amaçlı kullanımına yönelik yapılan araştırmalar önem kazanmaktadır. Sosyal medya araçları, eğitim-öğrenme kültürünü ve uygulamalarını değiştirmekte, öğretme-öğrenme süreçlerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir. Sosyal medya ile ilgili araştırma sonuçları, söz konusu araçların öğrenenlerin bilgiyi bulma, oluşturma, paylaşma ve iletişim kurma becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Sosyal medya, öğrenciler arasında eğitimsel bilginin aktarımı için kullanılmakta, çevrimiçi öğrenme bağlamında öğretmen-öğrenci, öğrenci-kaynak, öğrenci-öğrenci arasında dinamik bir ilişki oluşturmaktadır (Sistek-Chandler, 2012). Stansbury (2011), okulda sosyal medya kullanımını; gerçek dünya uygulamalarını öğretimle bütünleştirme, diğer öğretmenlerle bağlantı kurma, işbirlikli öğrenme, kültürler arası iletişim ve yabancı dil öğrenme, değerlendirme araçları ve anket hazırlama, uzaktan öğrenme, ailelerle iletişim kurma, öğrenciler ve velilerle ders ödevlerini/duyuruları paylaşma, sosyal yardım toplulukları oluşturma, kişisel ve mesleki gelişim olmak üzere 10 boyutta toplamaktadır.

Alanyazın incelendiğinde, sosyal medyayla ilgili araştırmaların büyük çoğunluğunun lisans öğrencileri, yetişkinler ve eğitimcilere yönelik gerçekleştirildiği, ortaokul ve lise öğrencileri ile yapılan çalışmaların daha az olduğu görülmektedir (Agosto, Abbas ve Naughton, 2012; Ahn, 2011; Boyd, 2007; Clarke, 2009; Ito ve diğerleri, 2010; Kert, 2011; Lenhart, Madden, Macgill ve Smith, 2007). Sosyal medya kullanımının ortaokul ve lise öğrencileri arasında giderek yaygınlaşması, bu gruba ilişkin çalışmaların yapılmasını gerekli kılmakta; söz konusu ortamlarda öğrenci davranışları incelenerek bu ortamların öğretme-öğrenme sürecindeki kullanımı konusunda farkındalık oluşturulması beklenmektedir.

Bu araştırmanın iki temel amacı vardır. İlki, öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarını belirleyen bir ölçek geliştirmektir. İkincisi ise bu ölçek aracılığıyla cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, okul türü, internet kullanım yılı ve internet kullanım süresi değişkenlerine göre öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarının farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Öğrencilerin Kişisel Bilgileri

Değişken	Grup	n	%	Toplam
Cinsiyet	Kız	225	57.98	388
	Erkek	163	42.01	
Yaş	13-14	131	33.76	388
	15-16	105	27.06	
	17-18	152	39.17	
Öğrenim düzeyi	Ortaokul	138	35.56	388
	Lise	250	64.43	
Okul türü	Devlet	190	48.96	388
	Özel	198	51.03	
İnternet kullanım yılı	3 yıl ve daha az	86	22.16	388
	4-6 yıl	195	50.25	
	7 yıl ve üzeri	107	21.56	
Günlük internet kullanım süresi	Hiçbir zaman	85	21.90	388
	1 saatten az	96	24.74	
	1-2 saat	111	28.60	
	3-4 saat	33	08.50	
	4 saatten fazla	63	16.23	
Haftalık internet kullanım süresi	Hiçbir zaman	21	05.41	388
	1-2 gün	161	41.49	
	3-4 gün	93	23.96	
	5-6 gün	41	10.56	
	Hergün	72	18.55	

2.2. Veri Toplama Aracı

Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçlarını, kişiler arası etkileşim ve ders hazırlığı olmak üzere iki boyutta ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 12 maddeli ve beşli derecelendirmeli (1=Hiçbir zaman - 5=Her zaman) likert ölçeği şeklindedir. Ölçeği geliştirme sürecinde öncelikle yerli ve yabancı kaynaklar taranarak, öğrencilerin sosyal medya kullanımına yönelik geliştirilmiş ölçme araçları incelenmiştir (Ellison ve diğerleri, 2007; Kert ve Kert, 2010; Kindi ve Alhashmi, 2012; Lenhart ve diğerleri, 2010; Mansumittrchai, Park ve Chiu, 2012; Mazman ve Usluel, 2011; Park ve Kim, 2013; Shi, Lee, Cheung ve Chen, 2010; Valenzuela, Park ve Kee, 2009). Bu doğrultuda öncelikle 25 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Ölçeğin kapsam ve görünüş geçerliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Eğitim Programları ve Öğretim alanlarındaki uzman kişilerle iki bilişim teknolojileri öğretmeninin görüşleri alınarak kontrol edilmiştir. Balcı’ya (2001) göre uzmanlar bir ölçme aracının, ölçmek istediğini ne ölçüde ölçebildiğine ve hangi özellikleri ölçtüğüne karar verirler. Alınan görüşler ve eleştiriler doğrultusunda çıkarılması önerilen ve düzeltilmesi istenen maddeler gözden geçirilerek ölçek maddeleri 20’ye indirilmiştir. Ölçeğin taslak formu, beş ortaokul, beş lise öğrencisi olmak üzere 10 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerden maddelerin anlaşılabilirliği açısından alınan dönütlere göre gerekli düzeltmeler yapılmış, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için ölçekte 20 madde yer almıştır. Ölçekte bağımsız değişken olarak kullanılacak verilerin toplanması amacı ile kişisel bilgiler bölümüne de yer verilmiştir. Bu bölüm, cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, okul türü, internet kullanım yılı, günlük ve haftalık internet kullanım süresi sorularından oluşmaktadır.

2.3. Verilerin analizi

Verilerin analizinde SPSS 18.0 paket programı kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için açılımlayıcı faktör analizi yapılmıştır (Büyüköztürk, 2009). Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliliği için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Bağımsız değişkenlere göre öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların karşılaştırılması için ikili gruplarda bağımsız gruplar için “t testi”, ikiden

fazla grupların ortalamaları arasındaki farkı test etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Verilere t testi ve varyans analizi uygulanmadan önce varyansların homojenliği test edilmiştir (Büyüköztürk, 2009; Field, 2005). Varyans analizi sonucunda elde edilen F değerinin anlamlı bulunduğu durumlarda farkın kaynağını saptayabilmek için varyansların homojen olduğu gruplarda Scheffe testi uygulanmıştır. Verilerin analizinde ve yorumlanmasında anlamlılık düzeyi olarak .05 alınmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın bulguları, araştırmanın amacı doğrultusunda iki bölüm altında sunulmuştur. İlk bölümde ölçeğin geliştirilmesiyle ilgili yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına yönelik bulgular, ikinci bölümde ise öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçlarının çeşitli değişkenlerine göre değişip değişmediğine yönelik elde edilen bulgular yer almaktadır.

3.1. Ölçeğin Geliştirilmesine İlişkin Bulgular

3.1.1. Ölçeğin Geçerlik Çalışmaları

Ölçeğin kapsam geçerliğiyle ilgili bilgiler, yukarıda özetlenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla veriler üzerinde açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Bu uygulamadan önce veri yapısının faktörleştirmeye uygun olup olmadığına bakmak için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's küresellik test sonuçları incelenmiştir. Analiz sonucunda Bartlett's küresellik testinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p < .001$) ve KMO değerinin .89 olduğu bulunmuştur. Bu değer .60'dan büyük olması örneklem büyüklüğünün yeterliliğini göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2005). Faktör analizinde öncelikle 20 madde ile boyut tanımlamadan temel bileşenler analizi yapılmıştır. Ortaya çıkan döndürülmemiş faktör çözümlemesi incelenmiştir. Özdeğeri 1'in üzerinde dört boyut olduğu gözlenmiştir. Faktör yüklerinin en az .30, iki faktöre giren madde faktör yükleri arasındaki farkın da .10 olması dikkate alınarak tekrar faktör analizi uygulanmış, döndürme yöntemi olarak Varimax dik eksen döndürmesi yapılmıştır (Büyüköztürk, 2009). Birden fazla faktörde yaklaşık değerler veren maddeler, hiçbir faktöre girmeyen ve faktör yükü .30'un altındaki maddeler çıkarılmıştır. Faktör analizi sonuçları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2: Açımlayıcı Faktör Analizine Göre Ölçeğin Faktör Yapısı

Faktör	Madde	Faktör Yüğü	
		1	2
Kişiler arası etkileşim	K1: Arkadaşlarımla gönderdiklerine yorum yapmak	.806	
	K2: Sohbet etmek	.805	
	K3: Arkadaşlarımla fotoğraflarına/yorumlarına bakmak	.771	
	K4: İlginç/komik videoları paylaşmak	.707	
	K5: Beğendiğim internet sitelerini paylaşmak	.675	
	K6: Mesaj/e-posta göndermek	.652	
	K7: Kişisel bilgilerimi/fotoğraflarımı paylaşmak	.635	
Ders hazırlığı	D1: Dersle ilgili bir konuyu araştırmak		.623
	D2: Arkadaşlarımla birlikte ödev/proje yapmak		.602
	D3: Arkadaşlarımla dersle ilgili bir konuyu tartışmak		.582
	D4: Arkadaşlarıma ödev/dersle ilgili soru sormak		.497
	D5: Ders için hazırladığım bir ödevi paylaşmak		.486

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda, 12 maddenin özdeğerinin (eigenvalue) 1'den büyük iki faktörde toplandığı belirlenmiştir (5.018; 2.117). Birinci faktör, ölçeğe ilişkin toplam varyansın %41.81'ini, ikinci faktör %17.63'ünü açıklamaktadır. İki faktör tarafından açıklanan toplam varyans %59.45'tir. Döndürme sonrasında ölçeğin birinci faktörünün yedi maddeden, ikinci faktörünün beş maddeden oluştuğu belirlenmiştir. Birinci faktör, bireylerin sosyal medyayı etkileşim amaçlı kullanmalarını ifade eden maddelerden oluştuğu için "kişiler arası

etkileşim”, ikinci faktör ise, bireylerin sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanmalarını ifade eden maddelerden oluştuğu için “ders hazırlığı” olarak adlandırılmıştır.

3.1.2. Ölçeğin Güvenirliği

Geliştirilen ölçme aracının güvenirliliğini belirlemek için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin bütününe ait iç tutarlılık katsayısı .89, birinci ve ikinci faktörün güvenirlilik katsayıları sırasıyla .88 ve .80 olarak bulunmuştur. Elde edilen değerlere göre ölçme aracının güvenirliliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

3.2. Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Amaçlarının Karşılaştırılması

Bu bölümde, cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, okul türü, internet kullanım yılı, günlük ve haftalık internet kullanım süresi değişkenlerine göre öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarının değişip değişmediğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.2.1. Cinsiyet

Öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için t-testi uygulanmıştır (Büyüköztürk, 2009). Uygulama yapılmadan önce testin bağımlı değişkene ait puanların eşit aralıklı düzeyde ve her iki grupta normal dağılım göstermesi ile ortalama puanlarının karşılaştırılacak örneklemelerin ilişkisiz olması gibi istatistiksel varsayımları test edilmiş, verilerin analiz için uygun olduğu gözlenmiştir. Uygulanan t-testinden elde edilen sonuçlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Cinsiyete Göre Sosyal Medya Kullanım Amaçları t-testi Sonuçları

Faktör	Cinsiyet	n	\bar{X}	S	Sd	t	p
Kişiler arası etkileşim	Kız	223	18.14	6.96	384	-2.838	.005
	Erkek	163	20.28	7.76			
Ders hazırlığı	Kız	222	12.50	4.38	383	1.294	.196
	Erkek	163	11.92	4.27			

Tablo 3’e göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre, sosyal medyayı kullanım amaçları arasında kişiler arası etkileşim boyutunda anlamlı farklılık vardır ($t_{(384)}=-2.838$; $p<.05$). Buna göre sosyal medyayı kullanmada erkeklerin kişiler arası etkileşim boyutu puanının, kızlarınkine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ders hazırlığı boyutunda, her ne kadar kız öğrencilerin puanı daha yüksek olsa da gruplar arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır ($t_{(383)}=1.294$; $p>.05$).

3.2.2. Yaş

Öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarının yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Gruplardaki ölçümlerin dağılımlarına ait varyansların eşitliğine Levene F testi ile bakılmış, varyansların eşit olduğu görülmüştür ($p<.05$). Analiz sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Öğrencilerin yaşlarına göre, sosyal medyayı kullanım amaçlarının kişiler arası etkileşim boyutunda farklılaşmadığı belirlenmiştir ($F_{(2-385)}= 1.549$, $p>.05$). Bununla birlikte ders hazırlığı boyutunda gruplar arasında farklılık vardır ($F_{(2-384)}=7.115$, $p<.05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre, 13-14 yaş grubundaki öğrencilerin, 15-16 ve 17-18 yaş gruplarına göre sosyal medyayı ders hazırlığı amaçlı daha çok kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4: Yaş Göre Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları Varyans Analizi Sonuçları

Faktör	Yaş Grupları	n	\bar{X}	S	Sd	F	P	Fark
Kişiler arası etkileşim	(1) 13-14	131	19.83	7.85	2	1.549	.214	
	(2) 15-16	105	19.13	7.08	383			
	(3) 17-18	150	18.29	7.13				
	Toplam	386	19.04	7.38	385			
Ders hazırlığı	(1) 13-14	130	13.37	4.86	2	7.115	.001	1-2
	(2) 15-16	105	11.40	3.75	382			
	(3) 17-18	150	11.87	4.07				1-3
	Toplam	386	12.25	4.34	384			

3.2.3. Öğrenim Düzeyi

Öğrencilerin öğrenim düzeylerine göre sosyal medyayı kullanım amaçlarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5: Öğrenim Düzeyine Göre Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları t-testi Sonuçları

Faktör	Öğrenim Düzeyi	n	\bar{X}	S	Sd	T	p
Kişiler arası etkileşim	Ortaokul	138	19.81	7.82	384	1.522	.129
	Lise	248	18.62	7.09			
Ders hazırlığı	Ortaokul	138	13.32	4.89	383	3.674	.000
	Lise	247	11.65	3.89			

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin öğrenim düzeylerine göre sosyal medyayı kullanım amaçları arasında kişiler arası etkileşim boyutunda gruplar arasında farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(384)}=1.522$; $p>.05$). Bununla birlikte ders hazırlığı boyutunda gruplar arasında farklılık olduğu belirlenmiştir ($t_{(383)}=3.674$; $p<.05$). Ortaokul öğrencileri sosyal medyayı ders hazırlığı için daha fazla kullanmaktadır.

3.2.4. Okul Türü

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre sosyal medyayı kullanım amaçlarının karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Okul Türüne Göre Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları t-testi Sonuçları

Faktör	Okul Türü	n	\bar{X}	S	Sd	T	p
Kişiler arası etkileşim	Özel	196	18.04	7.06	384	-2.743	.006
	Devlet	190	20.08	7.56			
Ders hazırlığı	Özel	195	11.16	4.26	383	-5.124	.000
	Devlet	190	13.36	4.15			

Tablo 6'ya göre, öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre, sosyal medyayı kullanım amaçları arasında kişiler arası etkileşim boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(384)}=-2.743$; $p<.05$). Benzer şekilde ders hazırlığı boyutunda da gruplar arasında anlamlı farklılık vardır ($t_{(383)}=-5.124$; $p<.05$). Buna göre devlet okulunda öğrenim gören öğrenciler, sosyal medyadan her iki boyutta da daha fazla yararlanmaktadır.

3.2.5. İnterneti Kullanım Yılı

İnternet kullanım yılına göre öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçlarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: İnternet Kullanım Yılına Göre Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları Varyans Analizi Sonuçları

Faktör	İnternet Kullanım Yılı	n	\bar{X}	S	Sd	F	P	Fark
Kişiler arası etkileşim	(1) 3 yıl ve daha az	86	16.60	7.57	2	6.680	.001	1-2
	(2) 4-6 yıl	195	19.45	7.23	383			1-3
	(3) 7 yıl ve üzeri	105	20.28	7.08				
	Toplam	386	19.04	7.38	385			
Ders hazırlığı	(1) 3 yıl ve daha az	85	12.98	5.18	2	3.783	.024	1-3
	(2) 4-6 yıl	195	12.43	4.09	382			
	(3) 7 yıl ve üzeri	105	11.33	3.92				
	Toplam	385	12.25	4.34	384			

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin internet kullanım yıllarına göre, sosyal medyayı kişiler arası etkileşim amaçlı kullanımlarının farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-385)}= 6.680$, $p<.05$). Aynı şekilde internet kullanım yılına göre öğrencilerin sosyal medyayı ders hazırlığı için kullanımları farklılaşmaktadır ($F_{(2-384)}= 3.783$, $p<.05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre, üç yıl ve daha az süre interneti kullananlar ile 4-6 yıl, 7 yıl ve üzeri arasında, uzun süredir interneti kullanan öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin internet kullanım yılı arttıkça etkileşim amaçlı daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte interneti yeni kullanmaya başlayan öğrencilerin sosyal medyayı ders hazırlığı için daha fazla kullandıkları söylenebilir.

3.2.6. Günlük İnternet Kullanım Süresi

Öğrencilerin günlük internet kullanım sürelerine göre sosyal medyayı kullanım amaçlarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8: Günlük İnternet Kullanım Süresine Göre Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları Varyans Analizi Sonuçları

Faktör	İnternet Kullanım Süresi	n	\bar{X}	S	Sd	F	p	Fark
Kişiler arası etkileşim	(1) Hiçbir zaman	83	15.56	6.60	4	16.017	.000	1-3
	(2) 1 saatten az	96	16.86	7.13	381			1-4
	(3) 1-2 saat	111	20.24	6.86				1-5
	(4) 3-4 saat	33	23.18	6.72				2-3
	(5) 4 saatten fazla	63	22.68	6.84				2-4
	Toplam	386	19.04	7.38	385			2-5
Ders hazırlığı	(1) Hiçbir zaman	84	11.54	4.26	4	1.422	.226	
	(2) 1 saatten az	96	12.16	4.40	380			
	(3) 1-2 saat	111	12.99	4.33				
	(4) 3-4 saat	33	11.90	3.65				
	(5) 4 saatten fazla	61	12.21	4.65				
	Toplam	385	12.25	4.34	384			

Tablo 8'den de görüldüğü gibi, günlük internet kullanım süresine göre öğrencilerin sosyal medyayı etkileşim amaçlı kullanımları değişmektedir ($F_{(4-385)}= 16.017$, $p<.05$). Buna göre interneti hiç kullanmayanlar ile 1-2 saat, 3-4 saat ve 4 saatten fazla kullananlar; 1 saatten az interneti kullanan ile 1-2 saat, 3-4 saat ve 4 saatten fazla internet kullanan arasında uzun süredir interneti kullanan öğrencilerin lehine anlamlı farklılık vardır. İnternet kullanım süresi arttıkça kişiler arası etkileşim amaçlı kullanım artmaktadır. Bununla birlikte ders hazırlığı boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır ($F_{(4-384)}= 1.422$, $p>.05$).

3.2.7. Haftalık İnternet Kullanım Süresi

Öğrencilerin haftalık internet kullanım sürelerine göre sosyal medyayı kullanım amaçlarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9: Haftalık İnternet Kullanım Süresine Göre Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları Varyans Analizi Sonuçları

Faktör	İnternet Kullanım Süresi	n	\bar{X}	S	Sd	F	p	Fark
Kişiler arası etkileşim	(1) Hiçbir zaman	21	11.38	4.77	4	15.001	.000	1-2, 1-3 1-4, 1-5 2-4, 2-5 3-5
	(2) 1-2 gün	161	17.50	7.14	381			
	(3) 3-4 gün	93	19.60	6.53				
	(4) 5-6 gün	41	20.95	7.66				
	(5) Hergün	72	22.88	6.82				
	Toplam	388	19.04	7.38	385			
Ders hazırlığı	(1) Hiçbir zaman	21	11.61	5.57	4	1.260	.285	
	(2) 1-2 gün	160	11.96	4.46	380			
	(3) 3-4 gün	92	12.80	4.17				
	(4) 5-6 gün	41	11.51	3.65				
	(5) Hergün	71	12.81	4.21				
	Toplam	385	12.25	4.34	384			

Tablo 9'da yer alan bulgulara göre, haftalık internet kullanım süresine göre, öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçları arasında kişiler arası etkileşim boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($F_{(4-385)}=15.001$, $p<.05$). Öğrencilerin internet kullanım süresi arttıkça interneti etkileşim amaçlı daha fazla kullandıkları görülmektedir. Bununla birlikte ders hazırlığı boyutunda gruplar arasında farklılık elde edilmemiştir ($F_{(4-384)}= 1.260$, $p>.05$).

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonuçları, yurt içinde ve dışında yapılan araştırmaların sonuçlarıyla büyük ölçüde örtüşmekte olup öğrenciler, sosyal medyayı, daha çok başkalarıyla etkileşim kurma amacıyla kullanmaktadır (Agosto ve diğerleri, 2012; Ahn, 2011; Boyd, 2007; Dönmez ve diğerleri, 2012; Ito ve diğerleri, 2010; Kert ve Kert, 2010; Kert, 2011; Lenhart ve diğerleri, 2007). Mazman ve Usluel (2011) lisans öğrencilerinin sosyal ağları kullanım amaçlarını, var olan ilişkileri devam ettirme, yeni ilişkiler kurma, gündemi takip etme ve akademik kullanım olmak üzere dört boyutta toplamıştır. Sosyal medyanın işlevleri açısından etkileşim, işbirliği ve veri paylaşımının ön plana çıktığı görülmektedir. Sosyal ağların var olan ilişkileri güçlendirdiği ve sosyal ağı genişlettiğine ilişkin bulgular, bu sonucu desteklemektedir (Clarke, 2009; Ellison ve diğerleri, 2006). Lenhart ve diğerleri (2007) tarafından cep telefonu ile konuşan, mesajlaşan ve sosyal medyayı kullanan gençlerin mükemmel iletişimci olmaya eğilimli oldukları vurgulanmıştır. Ayrıca sosyal medyanın etkileşim amaçlı olarak yoğun biçimde kullanılması, çocuklar ve gençler arasında arkadaşlıkların ve iletişim kurmanın önemli bir ihtiyaç olarak görülmesiyle açıklanmıştır (Pahl ve Pevalin, 2005; Subrahmanyam ve Greenfield, 2008).

Araştırmanın bulgularına göre, öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarından diğeri, ders hazırlığıdır. Konuyla ilgili yapılan çalışmaların sosyal medyanın daha çok etkileşim boyutuyla ilgili olduğu görülse de eğitim amaçlı kullanıma vurgu yapan çalışmalar da vardır (Chen ve Bryer, 2012; Kert ve Kert, 2010; Kindi ve Alhashmi, 2012; Kuzu, 2014). Ahn (2011), erken ergenlik dönemindeki çocukların sosyal ağları etkileşim kurma ve oyun oynama yanında akademik amaçlı da kullandıklarını belirtmiştir. Kindi ve Alhashmi (2012) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun sosyal ağları, bilgiye ulaşma ve derslere yardımcı olmasından dolayı kullandığı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte araştırmalar, çocukların ve gençlerin sosyal ağları akademik amaçlı kullanım yerine daha çok sosyal amaçlı kullandıklarını vurgulamaktadır (Agosto ve Abbas, 2009; Subrahmanyam ve Greenfield, 2008).

Bu çalışmada öne çıkan iki boyut dışında, gençlerin sosyal medya kullanımını etkileyen başka etmenlerden de söz edilebilir. Bunlar arasında eğlenme, popüler olma, kendine güvenme, ait olma ve benzeri pek çok psikolojik ve kültürel faktör yer almaktadır (Agosto ve diğerleri, 2012; Ellison ve diğerleri, 2007).

Öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçları cinsiyetlerine göre karşılaştırıldığında, kişiler arası etkileşim boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu, erkeklerin kızlara göre sosyal medyayı etkileşim amaçlı daha fazla kullandıkları görülmektedir. Bunun yanında ders hazırlığı boyutunda, kızların puanı erkeklere göre daha yüksek olsa da gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. Araştırmalarda cinsiyetin, öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarında önemli bir faktör olduğu ileri sürülmektedir (Ahn, 2011; Boyd, 2007; Hargittai, 2007; Lenhart ve diğerleri, 2007; Lenhart ve diğerleri, 2010; Lin ve Lu, 2011; Mansumittrchai ve diğerleri, 2012; Mazman ve Usluel, 2011; Sponcil ve Gitimu, 2012). Ancak bu araştırmanın bulgularından farklı olarak bazı çalışmalarda kızların sosyal ağları daha aktif kullandıkları belirlenmiştir (Ahn, 2011; Hargittai, 2007; Lenhart ve diğerleri, 2007; Mansumittrchai ve diğerleri, 2012). Bu çalışmanın cinsiyet değişkeni yönünden bulgularındaki farklılık, kültürler arası farklılıklardan yada araştırmaların gerçekleştirildiği yaş grubundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu çalışmanın üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilmesi durumunda farklı sonuçlar elde edilebilir.

Sosyal medyanın kullanım amaçlarını etkileyen önemli değişkenlerden biri yaş olup yaşlarına bağlı olarak gençlerin birbirlerinden farklı davrandıkları pek çok araştırmada ortaya çıkmıştır (Ahn, 2011; Hargittai, 2007; Lenhart ve diğerleri, 2007; Mansumittrchai ve diğerleri, 2012; Mazman ve Usluel, 2011). Yaşı küçük olan öğrencilerin sosyal medyayı etkileşim amaçlı kullanım oranları yüksek olsa da kişiler arası etkileşim boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Bununla birlikte öğrencilerin yaşlarına göre sosyal medyayı kullanım amaçları, ders hazırlığı boyutunda farklılık göstermektedir. 13-14 yaş grubundaki çocukların sosyal medyayı daha çok ders hazırlığı için kullanmaları, internete daha çok ailelerin gözetiminde girmeleri ve aileleri tarafından belirlenen kurallara uyma eğiliminde olmalarıyla açıklanabilir. Nitekim yapılan araştırmalarda çocukların sosyal medyayı kullanımlarında ailelerin etkisinin olduğu vurgulanmaktadır (Ahn, 2011; Lenhart ve diğerleri, 2007).

Öğrenim düzeylerine göre öğrencilerin sosyal medyayı etkileşim amaçlı kullanımlarının farklılaşmadığı, ortaokul öğrencilerinin, lise öğrencilerine göre sosyal medyayı ders hazırlığı için daha fazla kullandıkları belirlenmiştir. Bu bulgular, yaş değişkenine ilişkin bulguları desteklemektedir. Ortaokul öğrencilerinin sosyal medyayı ders amaçlı kullanmaları, performans ödevlerini hazırlarken bu ortamları tercih etmeleriyle açıklanabilir. Lisedeki öğrencilerin ise yükseköğretime geçiş ve yükseköğretime yerleştirme sınavlarına odaklanmaları, sosyal medyayı daha az kullanmalarının nedeni olabilir.

Devlet okullarındaki öğrenciler, sosyal medyadan kişiler arası etkileşim ve ders hazırlığı boyutlarında daha fazla yararlanmaktadır. Bunun nedeni, özel okulda okuyan öğrencilerin gerçek hayatta daha çok etkileşim ve maddi olanaklara sahip olmalarıyla açıklanabilir. Ders hazırlığı boyutuyla ilgili olarak daha fazla dijital kaynağa sahip olmaları, öğretmenlerinin sosyal medya dışındaki eğitim sitelerine yönlendirmeleri olabilir. Ayrıca özel okulda okuyan öğrencilerin ailelerinin/okullarının internet erişimini kısıtladıkları düşünülebilir.

Öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarını etkileyen faktörlerden biri, internet kullanım yıllarıdır. Öğrencilerin internet kullanım yılları arttıkça diğer bireylerle etkileşim amaçlı daha fazla internet kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Gençlerin interneti uzun süredir kullanmaları, internetin onların hayatında alışkanlık yapmasına neden olmakta, gün geçtikçe daha fazla sosyal medya uygulamalarını keşfetmekte ve etkileşimde buldukları kişi sayısı da giderek artmaktadır. Bununla birlikte gençlerin internet kullanım yılları arttıkça sosyal medyayı ders hazırlığı için daha az kullandıkları belirlenmiştir. Araştırma yapma ve bilgiye ulaşma gibi

ders hazırlığı amacıyla interneti kullanmaya başlayan öğrencilerin, gün geçtikçe internetin daha cazip özelliklerini keşfetmeleri, bu sonucun nedeni olabilir.

Öğrencilerin günlük ve haftalık internet kullanım süreleri arttıkça kişiler arası etkileşim amaçlı kullanımları artmaktadır. Bununla birlikte ders hazırlığı boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. Bu durum, öğrencilerin internetten bir konuyu araştırma, e-postalarını okuma, gündemi takip etme ve benzeri işler için bir saat yeterli olurken sosyal ağlarda başkalarının yaptıklarını takip etme, kendine ait paylaşımlarda bulunma, sohbet etme ve birlikte oyun oynama için daha çok zamana gereksinim duymalarıyla açıklanabilir.

Araştırma bulguları doğrultusunda bazı öneriler getirilebilir. Yirmi birinci yüzyıl becerilerin kazandırılmasında sosyal medya önemli olup, söz konusu ortamlardan öğretme-öğrenme sürecinde yararlanılabilir. Öğrenci ilgi ve beklentilerinin çeşitlendiği günümüzde, sosyal medyanın kullanılmasıyla öğrencilerin derse ilgisi ve motivasyonu artırılabilir, yaşam boyu öğrenmelerine destek olunabilir. Sosyal medyanın kullanımını kısıtlamak yerine öğrencilerin bu konuda bilinçlendirilmesi ve öğrencilerin iç kontrol mekanizmalarının güçlendirilmesi sağlanabilir. Bu çalışmada geliştirilen ölçek, farklı okul kademelerindeki öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarını belirlemede kullanılabilir. Öğrencilerin sosyal medyayı kullanımlarını etkileyebileceği öngörülen psikolojik ve sosyal değişkenlere göre karşılaştırmalar yapılabilir. Öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarını daha ayrıntılı bir şekilde betimlemeye olanak tanıyan nitel çalışmalar desenlenebilir.

5. KAYNAKLAR

- Agosto, D.E., & Abbas, J. (2009). Teens and social networking: How public libraries are responding to the latest online trend. *Public Libraries*, 48(3), 32-37.
- Agosto, D.E., Abbas, J. & Naughton, R. (2012). Relationships and social rules: Teens' social network and other ICT selection practices. *Journal of the American Society for Information Science And Technology*, 63(6), 1108-1124.
- Ahn, J. (2011). Digital divides and social network sites: Which students participate in social media? *J. Educational Computing Research*, 45(2) 147-163.
- Alican, C. ve Saban, A. (2013). Ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları: Ürgüp örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35(2), 1-14.
- Balcı, Ali. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma, yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem A Akademi.
- Boyd, D. (2007). Why youth (heart) social networking sites: The role of networked publics in teenage social life. In D. Buckingham (Ed.), *Mac-Arthur Foundation series on digital learning: Youth, identity, and digital media*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Bryer, T. A. & Zavattaro, S. (2011). Social media and public administration: Theoretical dimensions and introduction to symposium. *Administrative Theory & Praxis*, 33(3).
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, spss uygulamaları ve yorum* (9.baskı). Ankara: Pegem A Akademi.
- Çavuş, N., Ertaç-Varoğlu, D. ve Serdaroğlu, R. (2012). Segmenting student profiles on the usage of social networking media: A case study on Facebook. *4th International Future-Learning Conference on Innovations in Learning for the Future 2012: E-Learning*, İstanbul, Türkiye.
- Chen, B. & Bryer, T. (2012). Investigating instructional strategies for using social media in formal and informal learning. *Research Articles*, 13(1), 87-104.
- Cheung, C. M. & Lee, M. K. (2010). A theoretical model of intentional social action in online social networks. *Decision Support Systems*, 49, 24-30.
- Clarke, B.H., (2009). Early adolescents' use of social networking sites to maintain friendship and explore identity: Implications for policy. *Policy & Internet*, 1(1), 55-59.

- Diaz, Y., Evans, L. & Gallagher, R. (2011). Anti-Social Networking: How do texting and social media affect our children? *A panel discussion by CSC clinicians at the Nightingale-Bamford School*. [Available online at: http://www.aboutourkids.org/articles/antisocial_networking_how_do_texting_social_media_affect_our_children_parents039_questions_], Retrieved on June 30, 2013.
- Dönmez, F.İ., Günüç, S., Mısırlı, Ö., Ersoy, M., Kuzu, A. & Odabaşı, F. (2012). Elementary school students' views about social networks. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 7(4), 364-377.
- Ellison, N., Steinfield, C., & Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook "friends": Social capital and college student's use of online social network sites. *Journal of Computer Mediated Communication*, 12(4), 1143-1168.
- Hargittai, E. (2007). Whose space? Differences among users and non-users of social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1).
- Hieftje, K. (2009). *The role of social networking sites as a medium for memorialization in emerging adults*. Unpublishing doctoral dissertation. Indiana University, Bloomington.
- Holotescu, C. & Grosseck, G. (2012). An empirical analysis of the educational effects of social media in universities and colleges. *8th International Scientific Conference eLearning and Software for Education*, Bucharest.
- Ito, M., Baumer, S., Bittanti, M., Boyd, D., Cody, R., Herr-Stephenson, B., et.al. (2010). *Hanging out, messing around, geeking out: Kids living and learning with new media*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Joinson, A. N. (2008). Looking at, looking up, or keeping up with people? Motives and uses of Facebook. *Online Social Networks*, Italy.
- Kalpidou, M., Costin, D. & Morris, J. (2011). The relationship between Facebook and the well-being of undergraduate college students. *Cyberpsychology, Behavior & Social Networking*, 14(4), 183-189.
- Kert, S.B. (2011). Online social network sites for k-12 students: Socialization or loneliness. *International Journal of Social Sciences and Education*, 1(4), 326-339.
- Kert, S.B. ve Kert, A. (2010). The usage potential of social network sites for educational purposes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(2), 486-507.
- Kindi, S.S.A. & Alhashmi, S. M. (2012). Use of social networking sites among Shinas College of Technology students in Oman. *Journal of Information & Knowledge Management*, 11(1).
- Kirschner, P. A., & Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6).
- Kuzu, E. B., (2014). *Bilişim teknolojileri öğretmen adayları arasında çevrimiçi sosyal ağların öğretim amaçlı kullanımı*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Labus, A., Simić, K., Barać, D., Despotović-Zrakić, M. & Radenković, M. (2012). Integration of social network services in e-education process. *Metalurgia International*, 17 (7), 161-168.
- Lenhart, A., Madden, M., Macgill, A.R., & Smith, A. (2007). Teens and social media: The use of social media gains a greater foothold in teen life as they embrace the conversational nature of interactive online media. *Pew Internet & American Life Project*.
- Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A. & Zickuhr, K. (2010). Social media & mobile internet uses among teens and young adults. *Pew Internet & American Life Project*, An initiative of the Pew Research Center, Washington, D.C.
- Lin, K.Y., & Lu, H.P. (2011). Why people use social networking sites: An empirical study integrating network externalities and motivation theory. *Computers in Human Behavior*, 27, 1152-1161.
- Lin, M.F.G., Hoffman, E.S. & Borengasser, C. (2013). Is social media too social for class? A case study of Twitter use. *TechTrends*, 57(2), 39-45.
- Mazman, G. & Usluel, Y.K. (2011). Gender differences in using social networks. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 10 (2).
- Mansumitrcchai, S., Park, C.H., & Chiu, C.L. (2012). Factors underlying the adoption of social network: A study of Facebook users in South Korea. *International Journal of Business and Management*, 7(24), 138-153.
- Ofcom. (2008). *Social Networking: A quantitative and qualitative research report into attitudes, behaviors and use*. London: Office of Communications (Ofcom).
- Pahl, R. & Pevalin, D.J. (2005). Between family and friends: A longitudinal study of friendship choice. *British Journal of Sociology*, 56 (3), 433-450.

- Park, C.H. & Kim, Y.J. (2013). Intensity of social network use by involvement: A study of young Chinese users. *International Journal of Business and Management*, 8(6), 22-33.
- Schill, R. (2011). *Social networking teens more likely to drink, use drugs, study finds*. [Available online at: <http://jjie.org/teens-on-facebook-more-likely-drink-or-use-drugs-study-finds/20713/>], Retrieved on June 10, 2013.
- Sheldon, P. (2008). The relationship between unwillingness-to-communicate and students' facebook use. *Journal of Media Psychology*, 20, 67-75.
- Shi, N., Lee, M., Cheung, C. & Chen, H. (2010). The continuance of online social networks: How to keep people using Facebook? *43rd Hawaii International Conference on System Sciences*, Hawaii.
- Sistek-Chandler, C. (2012). Connecting the digital dots with social media and Web 2.0 technologies, *Journal of Research in Innovative Teaching*, 78-87.
- Sponcil, M. & Gitimu, P. (2012) Use of social media by college students: Relationship to communication and self-concept. *Journal of Technology Research*, 4, 1-13.
- Subrahmanyam, K. & Greenfield, P. (2008). Online communication and adolescent relationships. *The Future of Children*, 18(1), 119-146.
- Stansbury, M. (2011). Ten ways schools are using social media effectively. *eSchool News*. [Available online at: <http://www.eschoolnews.com/2011/10/21/ten-ways-schools-are-using-social-media-effectively/3/>], Retrieved on June 06, 2013.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2005). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Boston: Ally and Bacon.
- Valenzuela, S. Park, N. & Kee, K. (2009). Is there social capital in a social network site?: Facebook use and college students' life satisfaction, trust, and participation. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 14, 875-901.
- Wang, Q., Chen, W. & Liang, Y. (2011). The effects of social media on college students. *Research & Analysis*. [Available online at: http://scholarsarchive.jwu.edu/mba_student/5/], Retrieved on June 06, 2013.
- Yükseltürk, E. ve Top, E. (2013). Web 2.0 teknolojilerinin öğretmen eğitiminde kullanımı. K. Çağıltay ve Y. Göktaş (Ed.) içinde, *Öğretim teknolojilerinin temelleri: Teoriler, araştırmalar, eğilimler*. Ankara: Pegem A Akademi.

Extended Abstract

Social media websites are rapidly developing thanks to their various applications and increasing their popularity when compared to many other websites. In the information society, in which communication, cooperation and sharing gain importance, social media has a vital role in meeting the needs. Social media applications draw the attention of children and youth, and they tend to use these sites for such purposes as playing games, establishing communication and getting information. With the increasing spread of social media use, research on the use of these technologies for educational purposes has gained importance as well. The results of studies conducted on social media demonstrate that social media use has positive influence on students' skills in reaching and creating information, establishing communication and sharing. When the related literature is examined, it is seen that a great majority of these studies were carried out with undergraduate students, adolescents and trainers and that there is little research conducted with elementary and high school students. The gradual spread of social media use among elementary and high school students makes it necessary to carry out research with this group of students and to raise awareness of social media use in the teaching-learning process by examining students' behaviors in these environments.

The present study basically has two purposes. The primary purpose was to develop a scale to determine the students' purposes of social media use. Using this scale, the secondary purpose was to reveal whether there was a difference between the students' purposes of social media use with respect to the variables of gender, age, level of education, school type, Internet use time and Internet use duration.

The participants of the study were 388 students attending elementary and high schools (state or private) in the city of Eskişehir in the academic year of 2011-2012. In the study, as the data collection tool, a personal information form and a scale for social media use developed by the researcher were used. The scale was made up of 12 five-point Likert-type items (1=Never- 5=Always) and two dimensions (interaction between individuals and preparation for the course). For the construct validity of the scale, exploratory factor analysis was conducted, and for the internal consistency reliability, the Cronbach Alpha

coefficient was calculated. As for the comparisons between the groups, t test, one way analysis of variance and Scheffe multiple comparison test were applied.

The results revealed that the scale was a valid and reliable. Interaction between individuals, the first factor included seven items and explained 41.81% of the variance. Preparation for the course, the second factor, included five items and explained 17.63% of the variance. The total variance explained by the two factors was 59.45%. As a result of the analysis conducted, it was found out that the internal consistency coefficient for the total scale was 0.89 and that the reliability coefficients for the first and second factors were 0.88 and 0.80, respectively.

The findings obtained demonstrated that the students' purposes of social media use differed depending on their gender and that the male participants used social media more for interaction purposes when compared to the female participants. It was also found out that students from the 13/14-year-old age group used social media more for the purpose of preparation for the course when compared to the students from the 15/16-year-old and 17/18-year-old age groups and that those attending an elementary school used social media more for this purpose than those attending a high school. In addition, it was revealed that the students attending a state school used social media more for the purposes of interaction between individuals and preparation for the course than those attending a private school. As for the comparison made with respect to the students' Internet use time, it was found out that those using the Internet for 4 to 6 years and for 7 years or longer used the Internet for interaction purposes more than those using the Internet for 1 to 3 years. However, students who were new to the Internet used social media more often for the purpose of preparation for the course compared to students who were experienced Internet user. Similarly, as the daily and weekly Internet use durations of the students increased, their use of the Internet for interaction purposes increased as well.

The results obtained in the study supported such features of social media use as obtaining and sharing information and cooperating with others. Considering the importance of social media in gaining the 21st century skills, these environments could be used in teaching-learning processes. Today, it is fairly difficult to meet students' expectations via traditional methods of teaching. Thus, learning can be supported with social media tools to increase students' interest in class, to motivate them and to make them active in class. The scale developed within the scope of the study can be used to determine the social media use purposes of students from different school grades and of those from different age groups. In addition, comparisons can be made in terms of different psychological and social variables predicted to have influence on students' social media use. Lastly, conducting qualitative studies that allow describing.

Kaynakça Bilgisi

Şişman-Eren, E., (2014). Sosyal medya kullanım amaçları ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı kişisel değişkenlere göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 29(4), 230-243.

Citation Information

Şişman-Eren, E., (2014). Developing social media use purposes scale and examining based on some personal variables . [in Turkish]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 29(4), 230-243.